

Deepa
Anappara

Dokud
vás

nenajdeme

prostor

Deepa Anappara
Dokud vás nenajdeme

PROSTOR

Deepa
Anappara
Dokud vás
nenajdeme

přeložila Petra Diestlerová

PROSTOR | PRAHA | 2021

© Deepa Anappara, 2020
Translation © Petra Diestlerová, 2021
Czech edition © PROSTOR, 2021

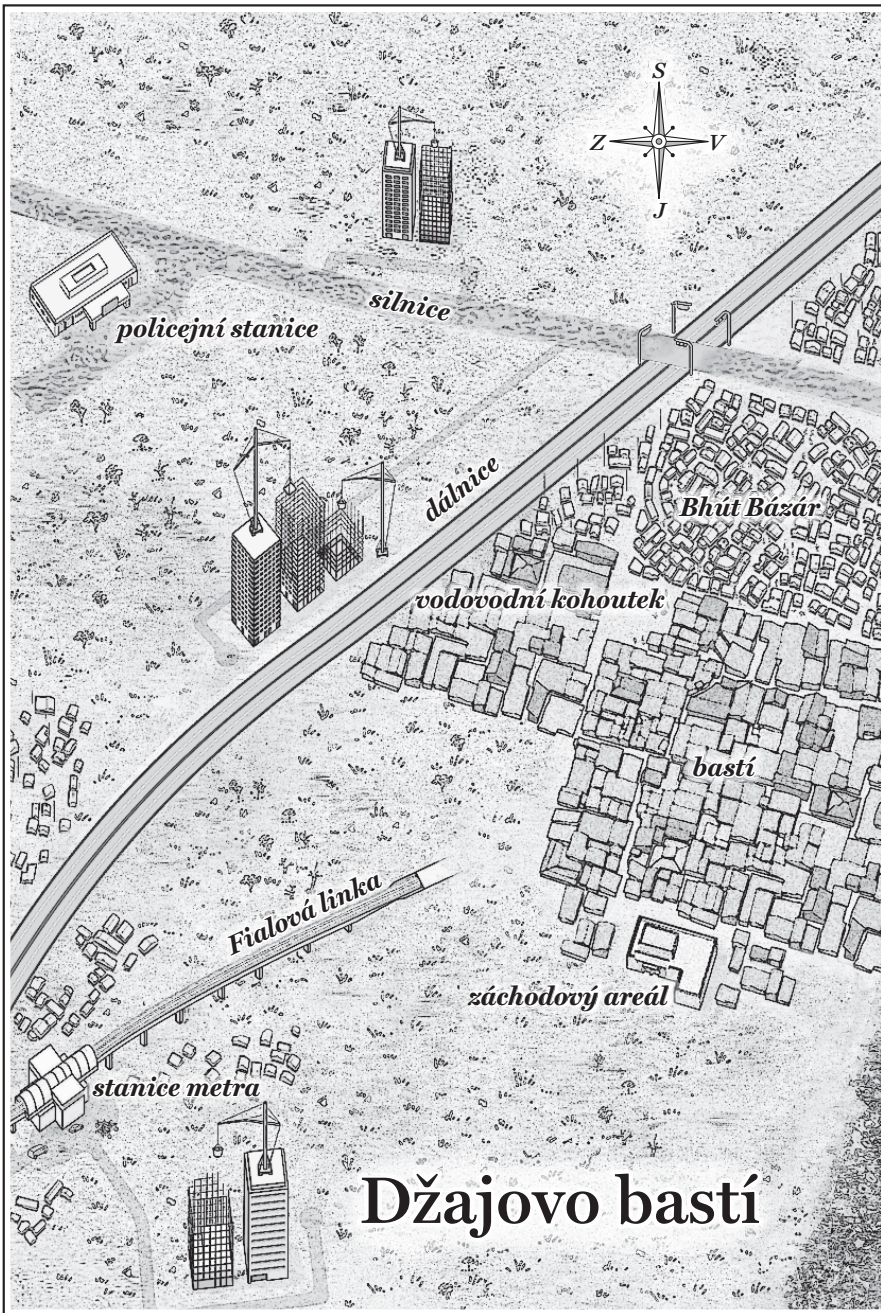
ISBN 978-80-7260-483-8

Knihu finančně podpořilo
Ministerstvo kultury České republiky

MINISTERSTVO
KULTURY

Pro
Divyu Anapparu
a
Parama

policejní stanice

silnice

dálnice

Bhút Bázár

vodovodní kohoutek

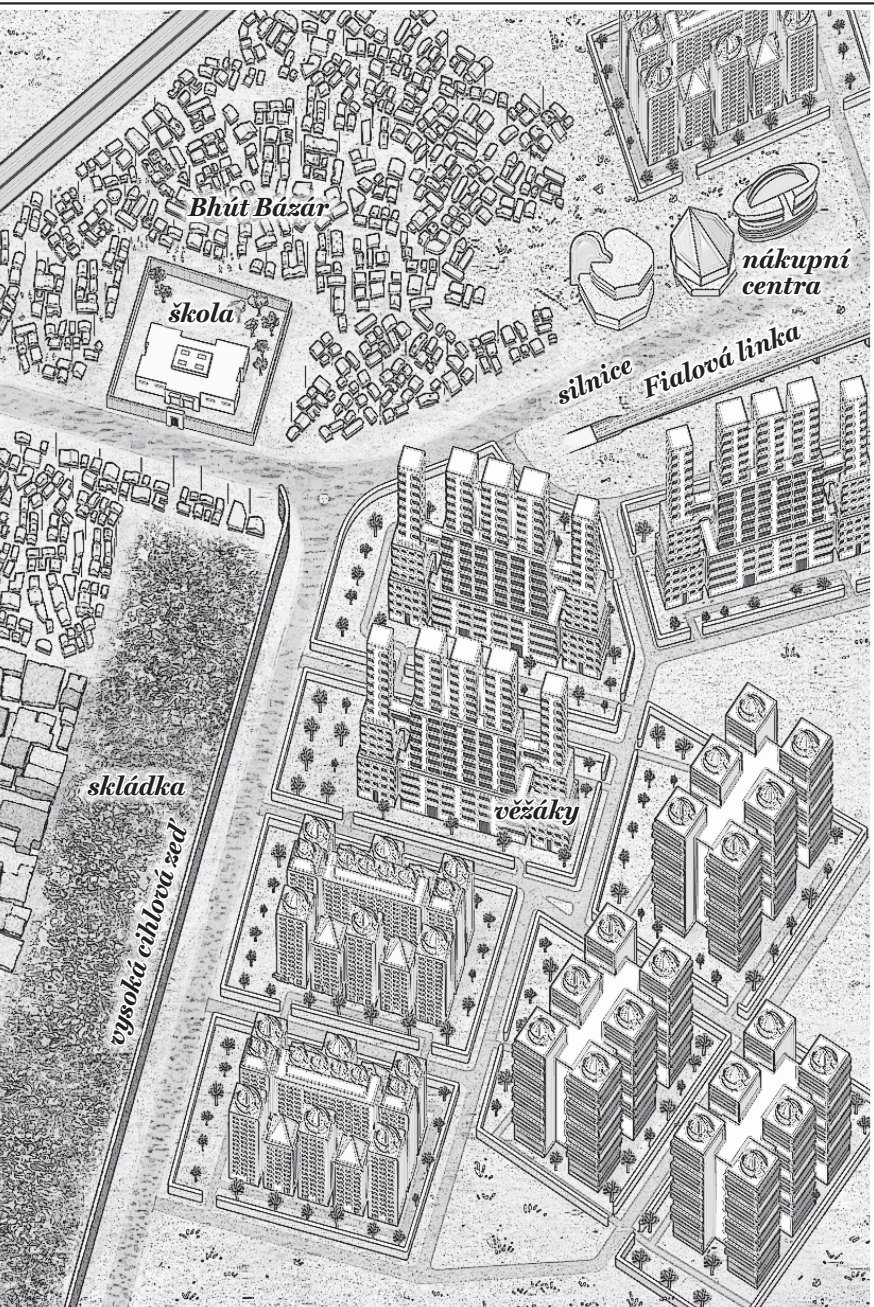
bastí

Fialová linka

záchodový areál

stanice metra

Džajovo bastí

Bhút Bazar

škola

*nákupní
centra*

silnice Fialová linka

skládka

vysoká cihlová zeď

věžáky

ČÁST PRVNÍ

TENHLE PŘÍBĚH VÁM ZACHRÁNÍ ŽIVOT

Dokud byl Mentál naživu, byl to šéfík, co pro něj pracovalo asi tak osmnáct nebo dvacet děcek, a on na žádný z nich skoro nikdy nevztáhnul ruku. Týden co týden jim dával čokoládový tyčinky, aby si je mezi sebou rozdělily, nebo pytlíky lentilek, a dohlížel na to, aby byly neviditelné pro policajty a takový ty kazatel-ský týpky, co je chtěli zachránit z ulice, i pro chlápky, co ty děcka sledovali hladovýma očima, když pobíhaly po kolejích a sbíraly plastový láhve od vody dřív, než je rozmačká vlak.

Mentálovi nevadilo, když mu jeho sběrači donesli pět flašek od vody Bisleri místo padesáti, nebo když je přistihnul, jak místo práce postávají v nejlepších šatech u kina ve frontě na lístky na premiéru nového bollywoodského bijáku, který si beztak nemohli dovolit. Ale pěkně si je podal, když se dostavili se zarudlými nosy, míchali slova jako krev a vodu a oči měli od čichání korekčního inkoustu opuchlý jako úplněk. Tehdy jim Mentál típal o zápěstí či ramena svoje Gold Flake Kings a tvrdil, že akorát plýtvá dobrou cigaretou.

Za jeho chlapci se pak vznášel pronikavý pach spáleného masa a odplavil krátký sladký opojení z korekčních laků Eraz-ex. Mentál jim dokázal vtlouct do hlavy rozum, na to vemte jed.

My jsme se s ním nikdy nesetkali, protože v týhle čtvrti bydlel dávno předtím, než jsme se narodili. Ale lidi, co ho znali, jako holič, který tu odrbává ježatý tváře už desítky let, a ten šílenec, co si roztírá po hrudi popel a prohlašuje se za svatýho, o něm pořád vyprávějí. Říkají, že Mentálovi kluci se nikdy nervali o to, kdo bude smět naskočit do jedoucího vlaku jako první, nebo kdo může zabavit plyšovou hračku nebo závodní autíčko zapadlý do škvíry za sedadlem. Mentál svoje kluky učil, aby se chovali jinak. Proto taky ze všech děcek, co makaly na nádražích po celý zemi, žili nejdýl.

Jenže Mentál sám jednoho dne umřel. Jeho kluci věděli, že to neplánoval. Byl mladej, zdravěj a slíbil jim, že než přijde do města monzun, najme *tempo* a vezme je do Tádž Mahalu. Oplakávali ho celý dny. Z holý země zalitý jejich slzami vyrůstal plevel.

Potom ty kluci museli pracovat pro chlápky, co se Mentálovi ani trochu nepodobali. V jejich novejš ži-votech už nebyly žádný čokoládový tyčinky nebo filmy, akorát ruce spálený od kolejnic, který se v letním slunci blyštěly jako zlato a do jedenácti dopoledne se rozzhávaly na pětačtyřicet stupňů. V zimě teplota prudce klesala na jeden nebo dva nad nulou a někdy, když padla mlha bílá a zrnitá jako prach, jim ostří zledovatělých kolejí strhávalo z prstů puchýře.

Každý den, když se vrátili ze sběru, si kluci umyli obličej vodou odkapávající z trubky na nádraží a společně se pomodlili k Mentálovi, aby je zachránil dřív, než jim kola vlaku rozdrť paže a nohy na kostní moučku nebo jim pásek svištěcí vzduchem přerazí nahrbenou páteř vedví a oni už nikdy nebudou chodit.

V měsících po Mentálově smrti umřeli při honičkách za vlaky dva chlápci. Nad jejich rozbitými mrtvolami

kroužili luňáci a mouchy jim líbaly modročerný rty. Muži, kteří je zaměstnávali, považovali za vyhazování peněz nechat jejich těla sebrat a zpopelnit. Vlaky nezastavily a lokomotivy kvílely dlouho do noci.

Jednou večer krátce po těch úmrtích přešli tři z Mentálových kluků ulici, která oddělovala nádraží od změti krámků a hotelů, jejichž střešní terasy se ježily červeno-bílými vysílači mobilních signálů a černými barely na vodu. Na neonových poutačích blikalo **ČISTĚ VEGANSKÁ STRAVA** nebo **VÝHLED NA NÁDRAŽÍ** a taky **ÚŽASNÁ !NDIE** a **RODINNÉ PROSTŘEDÍ**. Chlapci mířili k místu nedaleko odtamtud: k cihlový zídce s kovovým zábradlím, kde si Mentál sušil šaty a pod ním v noci spal s veškerým svým jměním v zavázaném pytlí, kterej objímal pevně jako manželku.

Ve žltorůžovým světle písmen inzerujících **HOTEL ROYAL PINK** uviděli malý hliněný bůžky, který Mentál postavil do výklenku ve zdi: pána Ganěšu s chobotem stočeným na hrudi a pána Hanumana zvedajícího jednou rukou horu, a taky pána Krišnu hrajícího na flétnu. U nohou jim ležely suchý květy měsíčků zatížený kamínky.

Kluci přitiskli čela ke zdi a ptali se Mentála, proč musel umřít. Jeden z nich zašeptal do větru Mentálovo pravý jméno, což bylo tajemství, který znali jenom oni, a v uličce se pohnul stín. Kluci si mysleli, že je to kočka nebo netopýr, ačkoli ucítili ve vzduchu napětí, kovovou pachut' elektřiny na jazyku a zahlídli zášleh blesku v barvách duhy, kterej zmizel tak rychle, že si ho možná jen představovali. Byli vyčerpaní sbíráním lahví a hlavy se jim motaly z hladu. Ale když nazítří prohledávali smetí na podlaze vlaku, našel každý z těch tří na jiným místě pod sedačkou padesátirupiovou bankovku.

Věděli, že ty peníze jsou dar od Mentálova ducha, protože vzduch kolem nich se zavlnil jeho teplým dechem páchnoucím po Gold Flake Kings. Přišel k nim, protože ho přivolali jeho pravým jménem.

Chlapci začali nechávat pro Mentála u jeho zídky cigarety a misky kořeněný cizrny, štiplavý limetkovou šťávou a zdobený lístky koriandru a měsíčky červených cibulek. Hrubě žertovali o oděrech a zvucích, jaký Mentál vydával tenkrát odpoledne, kdy toho jídla na posezení spořádal čtvrt kila. Jeho duchovi se vtipkování nelíbilo a oni později zjistili, že mají na košilích dírky od cigaret.

Mentálovi kluci se od té doby už rozprchli po celým městě a některý prý vyrostli, oženili se a sami mají děti. Ale i dneska se stává, že když vyhladovělej chlapec usne s Mentálovým pravým jménem na popraskaných rtech, po probuzení mu bílej turista koupí zmrzlinu nebo mu nějaká babička strčí do ruky paráthu. Není to moc, jenže Mentál nebyl bohatěj člověk, a tak se z něj nestal bohatěj duch.

Zajímavý na Mentálovi je, že tu přezdívku mu dali právě jeho kluci. Když se s ním seznámili, poznali, že je v mnoha ohledech tvrdák, ale oči mu změkly, jakmile mu ukázali pahýl prstu nebo jizvu, která se jim vzadu na stehně mrskala jako umírající ryba, tam, kde je někdo sešvihal rozžhaveným železným řetězem. Dospěli k názoru, že když se k nim v tomhle zkaženým světě někdo chová aspoň trochu mile, je to určitě *mentál*. Ale nejdřív mu říkali *bratře* a ty nejmladší mu říkali *strýčku* a až mnohem později začali říkat: *Mentále, hele, kolik lahví jsem dneska našel*, a jemu to nevadilo, protože věděl, proč se pro to jméno rozhodli.

Měsíce poté, co se z něj stal Mentál, za jarního večera,

kdy vypil několik sklenic bhángu, koupil chlapcům smetanovej khír v hliněných kalíšcích a pošeptal jim jméno, který mu dali rodiče. Prozradil jim, že utekl z domova, když mu bylo sedm, protože ho matka tloukla za to, že chodí za školu a raději se poflakuje kolem místních poličních Romeů, kteří spouštěli povyk, kdykoli kolem prošlo nějaký děvče.

Během prvních týdnů ve městě bydlel Mentál na nádraží, hltal zbytky z balíčků jídla, který cestující vyhazovali z oken vlaků, a schovával se před policií ve výklencích pod lávkami pro pěší. Každý zadupání nad ním mu připadalo jako rána do hlavy. Nějakou dobu věřil, že ho rodiče přijedou vlakem hledat, vynadají mu za to, jak je vyděsil, a vezmou ho zpátky domů. V noci spal trhaně a slýchal, jak ho matka volá, ale byl to jen vítr, rachocení vlaku nebo studenej ženskej hlas oznamující, že Severovýchodní expres ze Šilaungu má čtyři hodiny zpoždění. Mentál přemýšlel o tom, že by se vrátil domů, ale neudělal to, protože se za sebe styděl a taky protože město dělalo z chlapců muže a on už nechtěl bejt dítě a chtěl se stát mužem.

Teď, když je Mentál duch, přeje si, aby mu bylo zase sedm. Myslíme si, že právě proto chce slýchat svoje starý jméno. Připomíná mu rodiče a chlapce, kterým býval, než potají nasedl do vlaku.

Mentálovo pravý jméno je tajný. Jeho kluci je nikomu neprozradí. Myslíme si, že to musí být tak dobrý jméno, že kdyby byl Mentál odjel do Bombaje a ne sem, nějaká filmová hvězda by mu ho šlohla.

V tomhle městě je hodně Mentálů. Neměli bychom se jich bát. Naši bohové mají moc práce na to, aby naslouchali našim modlitbám, zato duchové – duchové nemají na práci nic jinýho než čekat a bloumat, bloumat

a čekat, a pořád naslouchají našim slovům, protože se nudí a je to pro ně způsob, jak si ukrátit čas.

Nezapomínejte, že nepracujou zadarmo. Pomáhají nám, jenom když jim nabídneme něco na oplátku. U Mentála je to hlas volající jeho pravý jméno, u jiných je to sklenice pálenky, šňůrka jasmínových květů nebo kebab od Ustada. Moc se to neliší od toho, co po lidech žádají bohové, až na to, že většina duchů nechce, aby chom se postili, zapalovali jim lucerničky nebo psali jejich jména znovu a znovu do zápisníku.

Nejtěžší je najít toho správného ducha. Mentál je pro kluky, protože nikdy nenajímá holky, ale existují ženské duchové a duchové stařen, a dokonce i holčičí duchové, co můžou dávat pozor na děvčata. My možná potřebujeme duchy víc než kdokoli jinej, protože jsme kluci z nádraží, co nemají rodiče a domovy. Jsme pořád tady jen proto, že víme, jak si v případě potřeby přivolat duchy.

Některý lidi si myslí, že věříme v nadpřirozeno, protože čicháme lepidlo, šňupeme heroin a pijeme tak silnou désí dárú, že by po ní i miminu vyrašil knír. Jenže tyhle lidi, lidi, co mají mramorový podlahy a elektrický topení, ty nebyli s Mentálovýma klukama během toho zimního večera, kdy je policie vyhnala z nádraží.

Toho večera vál městem ledově studenej vítr a vyrýval šrámy do kamene. Kluci neměli dohromady ani dvacet rupií, aby si na osm hodin pronajali pokrývku, a muž, co je půjčoval, je s nadávkama vyhnal, když se zeptali, jestli by jim nemohl dát jednu na úvěr. Posadili se pod tmavou pouliční lampu s rozbitým světlem, před útlukem, kde už na noc nezůstaly žádný volný postele. Do rukou a nohou jim vystřelovala bolest. Když už to nedokázali dál snášet, zavolali Mentála.

Mrzí nás, že tě zase obtěžujeme, řekli. Ale máme strach, že umřeme.

Rozbitá lampa zapraskala a rozzářila se. Chlapci vzhledli. Dolů k nim se řinuly proudy světla, sirupovitý a teplounce žlutý.

„Počkejte,“ řekl jim Mentálův duch, „zkusím ještě něco udělat.“

DÍVÁM SE NA NÁŠ DŮM –

– s očima vzhůru nohama a napočítám v plechové střeše pět děr. Možná jich je tam víc, jenže já je nevidím, protože černý smog venku vymazal z oblohy hvězdy. Představuji si, že se na střeše krčí džin a oči se mu otáčejí jako klíč v zámku, zatímco nás jednou z těch děr pozoruje a čeká, až máma, táta a Runu-Dídí usnou, aby mi mohl vysát duši. Džinové nejsou opravdoví, ale kdyby byli, tak by kradli jenom děti, protože naše duše jsou nejchutnější.

Lokty se mi na posteli rozklepou, a tak si opřu nohy o zed'. Runu-Dídí přestane počítat, kolik vteřin vydržím stát na hlavě, a vrískne: „Aré, Džaji, já jsem přímo vedle tebe, a ty stejně podvádíš. To v sobě nemáš kouska studu, kjá?“ Mluví vysokým přeskakujícím hlasem, protože jí dělá děsnou radost, že nevydržím stát na hlavě tak dlouho jako ona.

Dídí a já totiž soutěžíme ve stoji na hlavě, jenže to není spravedlivý souboj. V naší škole jsou hodiny jógy pro žáky od šestého ročníku výš a Runu-Dídí je v sedmém, takže se může učit od opravdového učitele. Zatímco já jsem teprve ve čtvrtém, takže si musím vystačit s Bábou Dévánandem v televizi, který říká, že pokud budou děti jako já cvičit stoj na hlavě, tak

- nikdy v životě nebudeme muset nosit brýle,
- nám nikdy nezešedivějí vlasy a nebudeme mít černé díry v zubech,
- nikdy se nám neudělají kaluže v mozku a ruce ani nohy neztratí hbitost,
- vždycky budeme jedničky ve škole + na univerzitě + v kanceláři + doma.

Stoj na hlavě mám daleko radši než dechová cvičení, která Bába Dévánand provádí s nohama v lotosové pozici. Ale právě teď hrozí, že jestli budu stát na hlavě ještě chvíli, zlámu si vaz, a tak sebou plácnu na postel, která je cítit drceným koriandrem, syrovou cibulí, mámou, cihlami, cementem a tátou.

„Bába Džaj předvedl, že je podvodník,“ zakřičí Runu-Dídí jako lidé z televizního zpravodajství, co každý večer rudnou hněvem nad zprávami, které musejí předčítat. „Bude náš národ jenom stát a nečinně přihlížet?“

„Uf, Runu, z toho tvýho ječení mě bolí hlava,“ houkne máma z kuchyňského kouta našeho domu. Vyvaluje róti do dokonalých kruhů stejným válečkem, kterým mě tluče přes zadek, když pokřikuju ošklivá slova, zatímco Dídí mluví s Náná-Nání z mámina mobilu.

„Vyhrála jsem, vyhrála jsem, vyhrála jsem,“ prozpěvuje si teď Dídí. Přehlušila televizi ze sousedního domu, uvřeštěné mimino z domu vedle sousedního i sousedy, kteří se dennodenně handrkují o tom, kdo komu krade vodu ze sudu.

Strčím si prsty do uší. Vidím, jak se Runu-Dídí hýbají rty, ale je to, jako by mluvila bublinovou řečí rybky v míse s vodou. Neslyším z jejího povykování ani slovo. Kdybych bydlel ve velkém domě, popadl bych ty ucpané uši, vzal schody po dvou a nahore se schoval

do skříně. Jenže my bydlíme v bastí, a tak má náš dům jen jednu místnost. Táta rád říká, že v téhle místnosti je všechno, co potřebujeme, aby naše štěstí vzrůstalo. Myslí tím mě, Dídí a mámu, ne televizi, což je ta nejlepší věc, kterou vlastníme.

Z místa, kde na posteli ležím, na televizi jasně vidím. Shlíží na mě z poličky, kde jsou uloženy i ocelové talíře a hliníkové plechovky. Oblá písmena na televizní obrazovce hlásají: **Dillí: Ztracená kočka policejního komisaře spatřena.** Někdy jsou zprávy v hindštině napsané písmeny, která vypadají, jako by z nich stříkala krev, zejména když zpravodajci kladou obtížné otázky, na které neznáme odpověď, jako třeba:

Sídí v budově Nejvyššího soudu duch?

nebo

Jsou holubi teroristi vycvičení Pákistánem?

nebo

Je nejlepším zákazníkem této prodejny sáří ve Váránasí býk?

nebo

Může za rozpad manželství herečky Víny rasgulla?

Takovéhle zprávy máma miluje, protože se pak o nich s tátou můžou celé hodiny dohadovat.

Moje oblíbené pořady jsou ty, o kterých máma tvrdí,

že jsem na ně ještě moc malý, jako *Policejní hlídka* a *Skutečné zločiny*. Občas máma vypne televizi přímo uprostřed vraždy, protože je to podle ní příliš nechutné. Ale někdy ji nechá puštěnou, protože ráda hádá, kdo je pachatel, a říká mi, že policajti jsou synové sovy, jelikož nikdy neodhalí zločince tak rychle jako ona.

Runu-Dídí přestala mluvit a začala si protahovat ruce za zády. Dělá, jako by byla Usain Bolt, a přitom je akorát ve školním štafetovém týmu. Štafetový běh ani není opravdový sport. Proto jí to máma s tátou taky dovolili, ačkoli někteří čáčové a čáci z našeho bastí říkají, že běhání se pro slušné dívky nehodí. Dídí říká, že lidi z bastí sklappnou, až její tým vyhraje meziokresní přebor a taky státní šampionáty.

Prsty mi už v uších tuhnou, a tak je vytáhnu a otřu si je o kapsáče, které jsou beztak plné skvrn od inkoustu, bláta a mastnoty. Všechno moje oblečení je takhle flekaté, i moje školní uniforma.

Prosil jsem mámu, aby mě nechala nosit novou uniformu, kterou jsem v zimě dostal od školy zadarmo, jenže ona ji uložila na horní polici, kam nedosáhnu. Tvrdí, že jenom boháči vyhazují oblečení, co se ještě dá nosit. Když jí ukazuju, že mi hnědé kalhoty končí vysoko nad kotníky, máma na to, že dokonce i filmové hvězdy nosí špatně padnoucí šaty, protože je to podle poslední módy.

Pořád si něco vymýšlí, aby mě ošálila, jako když jsem byl menší. Neví, že se mi Parí a Faiz každé ráno posmívají, když mě vidí, a říkají, že vypadám jako vonná tyčinka, akorát taková, co je cítit po prdech.

„Víš, mami, moje uniforma –,“ spustím a pak se zarazím, protože venku někdo zavřeští tak nahlas, až se leknu, že ten zvuk rozdrtí zdi našeho domu. Runu-Dídí vykřikne a máma se omylem otře rukou o horkou

pánvičku a obličej má náhle pichlavý a hrbolatý jako slupka hořké okurky.

Napadne mě, že se nás táta snaží vystrašit. Věčně vypěvuje staré hindské písničky drsným hlasem, který se valí uličkami našeho bastí jako prázdná propanbutanová bomba, budí toulavé psy a nemluvnata a nutí je výt a brečet. Jenže pak to zaječení narazí do našich zdí nanovo, máma vypne vařič a všichni vyběhneme ven.

Po holých nohou se mi plazí chlad. Uličkou otrásají stíny a hlasy. Smog mi pročešává vlasy prsty, které jsou kouřové a zároveň vlhké. Lidi křičí: „Co se děje? Stalo se něco? Kdo to křičí? Tady někdo křičel?“ Kozy, které jejich majitelé oblékli do starých svetrů a košilí, aby nenastydly, se schovávají pod čarpáí u domů na obou stranách uličky. Světla hi-fi domů poblíž našeho bastí zablikají jako světlušky a potom zhasnou. Vypadl proud.

Netuším, kde je máma a Runu-Dídí. Ženy s cinkavými skleněnými náramky zvedají mobilní telefony se zapnutou baterkou a petrolejky, ale jejich světlo je v tom smogu matné a tekuté.

Všichni kolem jsou vyšší než já a jejich ustarané boky a lokty mi narážejí do tváří, když se jeden druhého vyptávají, kdo to křičí. Teď už víme, že se křik nese z domu Opilce Lalúa.

„Děje se tam něco zlého,“ utrousí čáča, který bydlí v naší ulici. „Lalúova žena běhala po bastí a vyptávala se, jestli někdo neviděl jejího syna. Byla dokonce až na skládce a volala ho.“

„No jo, tenhle Lalú věčně mydlí ženu i děcka,“ řekne nějaká žena. „Jen počkejte, jednoho dne zmizí i jeho manželka. Kde pak ten budižkničemu vezme peníze? Za co si bude pořizovat kořalku, hán?“

Přemýšlím, který ze synů Opilce Lalúa se asi ztratil. Ten nejstarší, Bahádur, se mnou chodí do třídy a koktá.

Země se otřeše, když se pod zemí někde poblíž prožene souprava metra. Vyplazí se z tunelu jako červ, prosvíští kolem rozestavěných domů a vyšplhá na most k nadzemní stanici, než se vrátí zpět do města, protože tady Fialová linka končí. Stanice metra je nová a táta byl jedním z lidí, kteří její zářivé stěny stavěli. Teď staví věžák tak vysoký, že museli na střechu umístit blikající červená světýlka, aby varovali piloty, že nemají létat moc nízko.

Vřískot ustal. Je mi zima a moje zuby si mezi sebou povídají. Potom se z temnoty vymrští ruka Runu-Dídí, popadne mě a odtáhne mě dopředu. Utíká rychle, jako by běžela štafetu a já byl kolík, který má předat další běžkyni.

„Stůj,“ vydechnu a zabrzdím. „Kam to jdeme?“

„Neslyšels, co lidi říkali o Bahádurovi?“

„To on se ztratil?“

„Nechceš toho zjistit víc?“

Runu-Dídí mi přes smog nemůže vidět do obličeje, ale stejně přikývnu. Sledujeme lucernu, která se pohupuje v čísi ruce, ale není natolik jasná, aby nám ukázala louže, v nichž zůstala voda po praní prádla, a v jednom kuse do nich šlapeme. Voda je hnusně slizká a já bych se měl vrátit domů, ale zároveň chci vědět, co se stalo Bahádurovi. Ve třídě ho učitelé nikdy nevyvolávají, kvůli tomu koktání. Když jsem chodil do druhé, taky jsem se pokoušel dělat ka-ka-ka, ale vyneslo mi to akorát ránu přes hřbet ruky dřevěným pravítkem. Švihnutí pravítkem bolí daleko víc než výprask rákoskou.

Málem zakopnu o buvola Fátimy-ben, který leží uprostřed uličky jako obrovská černá šmouha, kterou nedokážu rozeznat od smogu. Máma tvrdí, že ten buvol je

jako mudrc, který medituje stovky a stovky let na slunci, v dešti i ve sněhu. S Faizem jsme si jednou hráli na lvy a řvali jsme na Buvola-Bábu a házeli po něm kamínky, ale on k nám ani neobrátil svoje velké buvolí oči a nezatřásl rohy, které se stáčejí dozadu.

Všechny lucerny a telefonní baterky se zastavily u Bahádurova domu. Přes dav nic nevidíme. Řeknu Runu-Dídí, ať počká, a proderu se kolem nohou v kalhotách, sáří i dhóti, mezi rukama, které páchnou petrolejem, potem, jídlem a kovem. Na prahu sedí Bahádurova máma a naříká, složená v půli jako list papíru, a z jedné strany vedle ní stojí moje máma a z druhé naše sousedka Šánti-Čáčí. Opilec Lalú dřepí vedle nich a hlava se mu pohupuje, když očima protkanýma rudými říčkami mžourá vzhůru na naše tváře.

Nechápu, jak se sem mohla máma dostat rychleji než já. Šánti-Čáčí hladí Bahádurovu mámu po vlasech i po zádech a říká věci jako: „Je to ještě dítě, musí být někde tady. Nemohl se zatoulat moc daleko.“

Bahádurova máma pořád vzlyká, ale pauzy mezi vzlyky se prodlužují. To proto, že Šánti-Čáčí má čarovné ruce. Máma říká, že Čáčí je nejlepší porodní bába na světě. Když se děťátko narodí promodralé a tiché, Čáčí mu dokáže vnést do tváří červeň a na rty křik jenom tím, že mu namasíruje nožičky.

Máma mě v davu zahlédne a zeptá se: „Džaji, byl dneska Bahádur ve škole?“

„Ne,“ odpovím. Bahádurova máma se tváří tak smutně, až mě zamrzí, že si nepamatuju, kdy jsem ho viděl naposledy. Bahádur moc nemluví, takže nikdo pořádně neví, jestli je ve třídě, nebo ne. Potom z moře nohou vystřčí hlavu Parí a oznámí: „On do školy poslední dobou nechodí. Naposledy jsme ho viděli ve čtvrtěk.“

Dneska je úterý, takže Bahádur je pryč už pět dní. Parí a Faiz mumlají „s dovolením s dovolením“, jako by byli číšníci roznášející drátěné podnosy plné kouřících sklenic kořeněného čaje, a lidé se před nimi rozestupují. A pak najednou stojí vedle mě. Oba na sobě pořád mají školní uniformu. Mně máma nakázala, ať se převlékám do domácího, hned jak přijdu domů, abych si uniformu neponičil ještě víc. Je hrozně přísná.

„Kde jsi byl?“ zeptá se Parí. „Všude jsme tě hledali.“

„Jenom tady,“ odpovím.

Parí si ofinu sepnula tak vysoko, že vypadá jako jedna polovina cibulovité kupole mešity. Než se stihnu zeptat, proč si až dodneška nikdo nevšiml, že se Bahádur ztratil, Parí a Faiz mi povědí proč, protože jsou to moji kamarádi a vidí myšlenky v mojí hlavě.

„Víš, jeho matka tady asi taky týden nebyla,“ pošeptá mi Faiz. „A jeho otec –“

„– je prvotřídní ožrala číslo jedna. Kdyby mu bandikota uhryzala uši, ani by si toho nevšiml, protože je v jednom kuse nalitej,“ řekne Parí tak hlasitě, jako by chtěla, aby ji Opilec Lalú slyšel. „Ale čáci ze sousedství si přece měly všimnout, že tu Bahádur není, ne?“

Parí vždycky rychle obviňuje ostatní, protože sama sebe považuje za dokonalou.

„Ty čáci se staraly o Bahádurova bratra a sestru,“ vysvětlí mi Faiz. „Myslely si, že Bahádur přespává u kamaráda.“

Dloubnu do Parí a významně se podívám na Ómvíra, který se schovává za dospělými a kroutí si na prstě prstýnkem, bíle zářícím do tmy. Je to Bahádurův jediný kamarád, ačkoli je už v páté třídě a do školy nechodí moc často, protože musí pomáhat tátovi, který pracuje jako žehlič a žehlí hi-fi lidem pomačkané oblečení.

„Poslechni, Ómvíre, nevíš, kde je Bahádur?“ zeptá se Parí.

Ómvír se zachumlá do hnědého svetru, zato Bahádurova máma při té otázce našpicovala uši. „Neví nic,“ řekne. „Toho jsem se ptala jako prvního.“

Parí pohodí cibulovitou ofinou směrem k Opilci Lalúovi a řekne: „Tohle všechno musí bejt jeho vina.“

Každý den vidáme Opilce Lalúa, jak vrávorá po bastí, z úst mu tečou sliny a nic nedělá, jenom polyká vzduch. Je to žebrák, který se občas vyptává dokonce i Parí nebo mě, jestli nemáme pár drobásků, aby si mohl koupit sklenici kadak čáje. Peníze vydělává Bahádurova máma, která pracuje jako chůva a služebná u rodiny z jednom z hi-fi domů poblíž našeho bastí. Pro hi-fi lidi, kteří bydlí tam nahoře, pracuje i moje máma a spousta dalších čáčí z bastí.

Ohlédnu se po těch domech, které mají nóbl jména jako Palm Springs, Mayfair, Golden Gate nebo Athena. Stojí jen kousek od našeho bastí, ale připadají nám strašně daleko, protože mezi námi a nimi se tyčí skládka a taky vysoká cihlová zeď s ostnatým drátem nahoře, která podle mámy není ani zdaleka dost vysoká, aby dokázala zadržet smrad z hromad na skládce. Za mnou je příliš mnoho dospělých, ale škvírami mezi jejich čepicemi vidím, že se v hi-fi domech už svítí. Nejspíš proto, že mají naftové generátory. U nás v bastí je pořád tma.

„Proč jsem jenom odjížděla?“ zeptá se Bahádurova máma Šanti-Čáčí. „Nikdy jsem je neměla nechat samotný.“

„Ta hi-fi rodina jela do Nímrány a Bahádurovu mámu vzali s sebou. Aby se jim starala o děti,“ vysvětlí mi Parí.

„Co je Nímrána?“ zeptám se.

„Pevnostní palác v Rádžasthánu,“ řekne Parí. „Na kopci.“

„Bahádur by mohl být u svých náná-nání,“ navrhne někdo Bahádurově mámě. „Nebo u některých ze svých čáča-čáci.“

„Už jsem jim všem volala,“ odpoví Bahádurova máma. „Nikdo o něm neví.“

Opilec Lalú se pokusí vstát, jednou rukou opřený o zem. Kdosi mu pomůže na nohy a on se kymácí ze strany na stranu, když se belhá k nám. „Kde je Bahádur?“ zeptá se. „Vy si s ním hrajete, ne?“

Ucouvňeme tak prudce, až narazíme do lidí. Ómvír i se svým hnědým svetrem zmizí v davu. Opilec Lalú si před námi klekne, málem upadne, ale podaří se mu zabořit svoje stařecké oči do mých dětských. Pak mě chytí za ramena a zatřese se mnou, jako bych byl láhev sodovky, kterou chce napěnit. Pokusím se vykroutit. Místo aby mi Faiz a Parí pomohli, zdrhnou.

„Ty víš, kde je můj syn, že jo?“ zeptá se Opilec Lalú.

Nejspíš bych mu mohl pomoci Bahádura najít, protože o detektivování toho vím spoustu, ale do obličejů se mi valí jeho páchnoucí dech a já nechci nic než utíkat pryč.

„Nech toho kluka na pokoji,“ zakřičí někdo.

Nevěřím, že Opilec Lalú poslechne, ale on mi jen počuchá vlasy a zamumlá: „Fajn, fajn.“ Potom mě pustí.

Táta vždycky odchází do práce brzo ráno, když ještě spím, ale druhý den mě probudí pach terpentýnu z jeho košile a drsné ruce, které mě hladí po tvářích.

„Dávej si pozor. Do školy i ze školy půjdeš s Runu, rozumíš?“ řekne.

Nakřím nos. Táta se mnou jedná jako s mrnětem, ačkoli mi je už devět.

„Po škole rovnou domů,“ dodá. „Ne že budeš bloumat

sám po Bhút Bázáru.“ Políbí mě na čelo a znovu se zeptá: „Budeš si dávat pozor?“

Zajímalo by mě, co se podle něj Bahádurovi stalo. Myslí si, že ho unesl džin? Jenže táta na džiny nevěří.

Vyjdu ven, abych mu řekl oukej-pápá-čau, a pak si vyčistím zuby. Muži tátova věku si mydlí tváře, odkašlávají si a plivají, jako by doufali, že z nich na zem vyskočí vnitřky jejich hrdel. Chci zjistit, jak daleko dokážu doplivnout napěněné bílé sliny, a tak dělám pusou výbuchy.

„Hned toho nech, Džaji,“ pokárá mě máma. Nesou s Runu-Dídí hrnce a kanystry s vodou, kterou natočily z jediného kohoutku v našem bastí, co funguje, ale jenom mezi šestou a osmou ráno a občas i hodinu večer. Dídí odklopí víka dvou sudů po stranách našich dveří a máma do nich vylévá vodu z hrnců a kanystrů a ve spěchu se celá pocáká.

Dočistím si zuby. „Proč jsi pořád tady?“ houkne na mě máma. „Chceš snad zase přijít pozdě do školy?“

Ve skutečnosti má zpoždění do práce máma, a tak se dá do běhu a cestou si ještě upravuje vlasy, které se jí uvolnily z uzlu v týle. Hi-fi madam, pro kterou máma uklízí, je zlá a už jí dala dva černé puntíky za to, že přišla pozdě. Jednou večer, když jsem dělal, že spím, jsem slyšel, jak máma tátovi říká, že jí madam pohrozila, že ji rozseká na maličkaté kousíčky a nahází je z balkonu, aby si je pochytili luňáci kroužící kolem domu.

S Runu-Dídí se vydáme do toaletního areálu poblíž skládky a neseme si kbelíky, kam jsme hodili mýdla, ručníky a hrnky. Nad námi se pořád povaluje černý smog. Pálí mě v očích a cáká mi na tváře slzy. Dídí mě popíchne tvrzením, že se mi určitě stýská po Bahádurovi.

„Brečíš pro svýho miláčka?“ zeptá se a já bych jí řekl, ať sklapne, jenže před záchody jsou dlouhé fronty, ačkoli to stojí dvě rupie, a já se musím soustředit na přenášení váhy z nohy na nohu, aby mi neprasknul zadek.

Správci, který sedí za stolem u hlavního vchodu, kde se areál dělí na Dámy a Pány, trvá věčnost, než vybere peníze a nechá lidi projít. Správně má pracovat od pěti ráno do jedenácti večer, ale klidně si zamkne a odejde, kdykoli se mu zachce. Potom musíme chodit na skládku. To je sice zadarmo, ale každý tam vidí naše zadky – spolužáci, prasata, psi i krávy staré jako Náná-Nání, které by nám sežraly oblečení z těla, kdyby mohly.

Runu-Dídí se postaví do dámské fronty a já do pánské. Dídí tvrdí, že se muži pořád snaží nakukovat na Dámy. Nejspíš, aby zjistili, jestli jejich záchody a umývárny nejsou čistší.

Lidi v mojí frontě mluví o Bahádurovi. „Ten kluk se určitě někde schovává,“ prohlásí jeden čáča, „a čeká, až jeho matka tátu vykopne.“ Všichni přikyvuji na souhlas. Soudí, že se Bahádur vrátí, až ho omrzí prát se s toulavými psy o staré róti na hromadě odpadků.

Muži mluví o tom, jak hlasitě Bahádurova máma včera večer křičela, tak hlasitě, že by vyděsila i duchy z Bhút Bázáru, a žertují spolu o tom, jak dlouho by trvalo jim, než by si všimli, že se některé z jejich dětí ztratilo. Hodiny-dny-týdny-měsíce?

Nějaký čáča prohodí, že i kdyby si toho všiml, nic by neřekl. „Mám osm děcek. O jedno víc nebo míň, co na tom sejde?“ prohlásí a všichni se zasmějí. I je pálí v očích smog, takže zároveň pláčou.

Posunu se na začátek fronty, zaplatím správci a rychle udělám, co potřebuju. Zajímalo by mě, jestli Bahádur neutekl na nějaké místo s pěknými čistými toaletami

a koupelnami, kde to voní po jasmínu. Kdybych měl takovou koupelnu, koupal bych se každý den.

Když se vrátíme domů, Dídí mi dá k snídani čaj a suchar. Suchar je tvrdý a nemá žádnou chuť, ale stejně ho poslušně sežvýkám. Až do odpoledne žádné další jídlo nedostanu. Pak se převléknu do uniformy a vyrazíme do školy.

Ačkoli mi táta říkal, že to nemám dělat, chystám se Runu-Dídí zdrhnout, hned jak to půjde. Jenže kolem Buvola-Báby se srotil hlouček lidí – někteří stojí na plastových židlích nebo na čarpáí a natahují krky, aby dobře viděli. Brání nám v průchodu. Slyším hlas, který je mi ze včerejška povědomý. „Najdi mi syna, bábo, najdi mi syna. Nehnu se odsud, dokud se můj Bahádur nenajde,“ křičí Opilec Lalú.

„Aháá, najednou to bez kluka nevydržíš?“ vykřikne nějaká žena. „Že jsi na to nemyslel, když jsi ho mlátil?“

„Pomocť nám může jenom policie,“ prohlásí jiná. „Už šest nocí nebyl doma. To je moc dlouho.“ Myslím, že to mluví Bahádurova máma.

„Přijdeme hrozně pozdě,“ řekne Runu-Dídí. Zvedne před sebe školní tašku, vráží s ní do lidí, aby jí uhnuli z cesty, a já udělám totéž. Když se prodereme davem, máme rozčuchané vlasy a pomačkané uniformy.

Runu-Dídí si narovná kamíz. Než mě stihne zastavit, přeskočím strouhu a už uháním kolem krav, slepic, psů a koz, které mají na sobě lepší svetry než já, kolem ženy, která zametá ulici a poslouchá přitom z mobilu přes sluchátka hlasitou hudbu, a kolem bělovlasé babičky loupající fazole. Školní taškou vrazím do starého pána, který sedí na plastové židli s jednou nohou kratší než ostatní a vypodloženou cihlami. Židle se převrhne

a pán si kecne na zadek do bláta. Zamnu si levé koleno, které mě trochu bolí, ale pak se dám zase do běhu a nadávky toho pána mě pronásledují až do další uličky, kde je to cítit čana masálou.

Tady na mě čekají Parí a Faiz, před obchodem, kde se prodávají obalované oříšky, čipsy a další slané pochoutky s masálou. Zářivě červené, zelené a modré obaly těch laskomin vypadají v dnešním smogu šedivě a manželé, kterým krámeček patří, sedí za pultem se šátky přes obličej. Mně smog tolik nevadí, nejspíš protože jsem silný.

„Tenhle Faiz,“ oznámí mi Parí, hned jak se k nim připojím, „je pitomec.“ Její minaretová ofina vypadá, jako by se měla každou chvíli zřítit.

„Sama jsi pitomec,“ odsekne Faiz.

„Viděli jste to?“ zeptám se. „Opilec Lalú se modlí k Buvolu-Bábovi, jako by byl bába vážně bůh.“

„Bahádurova máma říkala, že půjde na policii,“ řekne Parí.

„Úplně jí přeskočilo,“ prohlásí Faiz.

„Policie nás vykopne, když si budeme stěžovat,“ řeknu. „Pořád vyhrožují, že pošlou buldozery, aby naše bastí srovnaly se zemí.“

„Nemůžou nic dělat. Máme přidělový lístky,“ namítne Parí. „A taky jim platíme haftu. Jestli nás vyhodí, z koho pak budou ždímat peníze?“

„Ze spousty lidí,“ upozorním ji. „V Indii je nejvíc lidí ze všech zemí na světě. Kromě Číny.“ Mezi zuby mi uvízl úlomek sucharu a já se ho snažím jazykem vydlobnout.

„Faiz si myslí, že Bahádur je po smrti,“ řekne Parí.

„Bahádurovi je tolik jako nám. Na umírání nejsme dost starý.“

„Já taky netvrdím, že umřel sám od sebe,“ ohradí se

Faiz a pak se rozkašle. Vychrchlá plivanec a otre si pu-su rukama.

„Možná se Bahádurovi zhoršilo astma kvůli smogu a on spadl do příkopu a nedokázal se dostat ven,“ řekne Parí. „Vzpomínáte si, jak se ve druhý třídě jednou nemohl nadechnout?“

„Tys brečela,“ vzpomenu si.

„Já nikdy nebrečím,“ ohradí se Parí. „Máma jo, ale já ne.“

„Kdyby Bahádur spadl do příkopu, někdo by ho vytáhl. Vždyť se podívejte, kolik je tu lidí,“ namítne Faiz.

Rozhlédnu se po kolemjdoucích a snažím se odhadnout, jestli vypadají nápomocně. Jenže obličejje mají napůl skryté za kapesníky, aby se jim smog nedostal do uší, nosů a úst. Někteří z těch mužů a žen štekají přes podomácku vyrobené roušky do mobilů. Na ulici stojí prodavač čana masály, a ten sice nemá obličej zakrytý šátkem, ale je zahalený v oblaku kouře stoupajícího z pánve s rozžhaveným olejem, v němž smaží pakóry. Kupují si je u něj dělníci, kteří míří do továren a na stavby, a taky metaři a tesaři, mechanici a strážní z obchodáků, kteří se vracejí domů z noční směny. Muži nabírají čana masálu ocelovými lžicemi, žvýkají se šátky staženými na bradu. Oči upírají do misek s horkým jídlem. Kdyby k nim právě teď dusal ďábel, ani by si ho nevšimli.

„Poslyšte,“ navrhnu, „co kdybychom Bahádura zkusili najít my? Buď leží někde v nemocnici –“

„Jeho máma oběhla všechny nemocnice v okolí našeho bastí,“ skočí mi Parí do řeči. „Říkaly to ženský na záchodech.“

„Jestli ho někdo sebral, můžeme vyřešit i případ únosu,“ nenechám se odradit. „V *Policejní hlídce* se přesně popisuje, jak najít pohřešovanou osobu. Nejdřív se musí –“

„Třeba ho sebral džin,“ přeruší mě Faiz a dotkne se zlaté zbarveného távízu, který má pověšený kolem krku na odřené černé šňůrce. Ten amulet ho chrání před uhranutím a zlými džiny.

„Na džiny nevěřej ani mimina,“ ofrní se Parí.

Faiz se zamračí a bílá jizva, která se mu táhne přes levý spánek těsně kolem oka, se prohloubí, jako by ho něco zevnitř tahalo za kůži.

„Jdeme,“ rozhodnu. Sledovat, jak se ti dva hádají, je nejnudnější věc na světě. „Přijdeme pozdě na shromáždění.“

Faiz nasadí rychlochůzi a vytrvá v ní i v uličkách Bhút Bázáru, ačkoli tam se to hemží příliš mnoha lidmi, psy, cyklorikšami, autorikšami a elektrorikšami. Abych s ním udržel krok, nemůžu dělat věci, jaké na bázáru obvykle dělám, jako třeba počítat zakrvácená kozí kopyta, která prodává ve svém řeznictví Afsal-Čáča, nebo si vyškemrat plátek melounu od prodavače ovocných svačinek.

Nikdo by mi to neuvěřil, ale jsem si stoprocentně pakká, že se mi prodlužuje nos, kdykoli se ocitnu na bázáru, kvůli všem tamějším vůním – čaje, syrového masa, housek, kebabů a rôtí. I uši se mi zvětšují, kvůli všem těm zvukům naběraček škrábajících o pánve, řeznických nožů pleskajících do špalků, troubících rikš a skútrů, a taky výstřelů a sprostých slov, která práskají z videoheren schovaných za špinavými závěsy. Ale dneska si můj nos i uši udrží normální velikost, protože Bahádur zmizel, moji přátelé se hádají a smog všechno rozmžuje.

Před námi dopadají na zem jiskry z ptačího hnízda elektrických drátů zavěšených nad bázárem.

„To je varování,“ prohlásí Faiz. „Alláh nám říká, abychom dávali bacha.“

Parí se na mě podívá a obočí jí vyleze až na čelo.

Po zbytek cesty ke škole nakukuju do příkopů, čistě pro případ, že by Bahádur spadl do některého z nich. Vidím ale jenom prázdné obaly, dřevé igelitky, vaječné skořápky, mrtvé krysy, mrtvé kočky a kuřecí a skopové kosti vysáté dosucha hladovými ústy. Ani stopa po džinech, ani stopa po Bahádurovi.

NAŠE ŠKOLA JE ZAMČENÁ –

– za třímetrovou zdí pokrytou ostnatým drátem a železnou bránou s dveřmi natřenými na fialovo. Zvenčí vypadá jako věznice, které jsem viděl ve filmech. Dokonce máme i strážného, ačkoli ten u brány nikdy nehlídá, protože musí vyřizovat pochůzky pro ředitele: vyzvednout halenku paní ředitelové od jejího krejčího na Bhút Bázáru nebo naplnit svačिनové krabičky guláb džámuny pro ředitelské syny číslo 1 a číslo 2.

Ani dneska tam strážný není. Místo toho je přede dveřmi fronta, protože jsou příliš úzké na to, abychom všichni mohli projít najednou. Ředitel nedovolí otevřít hlavní bránu dokořán, protože se bojí, že by se pak do školy společně s námi vetřeli cizí lidé. Rád opakuje, že v Indii se ztratí 180 dětí *každý den v roce*. Říká *Pozor, pozor na cizí*, což má z jedné hindské filmové písničky. Ale kdyby měl vážně strach z cizích lidí, neposílal by strážného pořád někam pryč.

Ředitel nás musí nenávidět. Nemůže mít žádný jiný důvod k tomu, aby nás nechával čekat za bránou za smogových zimních rán jako dneska, kdy nám chlad maluje dech na bílo. Dokonce ani holubi s načechraným peřím, kteří sedí v řadě na prohnutém elektrickém vedení nad námi, ještě neotevřeli oči.

„Copak se ty děcka neuměj správně seřadit do fronty?“

prohlásí Parí a zamračí se na spoustu kratších řad, které se větví z té hlavní. „Takhle tu budeme trčet věčnost.“

Tohle říká každé ráno.

Nejkratší řada klopýtne dopředu, jako by se snažila dokázat, že se Parí plete. Rychle přeběhnu za kluka, který chodí do třídy s Runu-Dídí. Ze zadní kapsy mu čouhá hřebínek v barvě mléčného čaje. Vytáhne ho, pročísně si vlasy, odstraní ty, které se zachytily mezi hustými zoubky, a zastrčí si hřebínek zpátky do kapsy. Obličej má flekatý jako nahnílý banán.

Parí a Faiz mě předběhnou. „Co si to dovoluujete?“ řeknu jim, ale oni se na mě zazubí, protože vědí, že jen žertuju, a já jim úsměv oplatím. Rozhlížím se kolem po Bahádurovi. Možná neví, že se v basti jeho máma chystá zavolat policii. Ale on tu není a já o něm nechci mluvit, protože pak by se Parí a Faiz přestali usmívat. Už zapoměli, jak se před pár minutami hádali.

Všimnu si, že ke školní bráně rázuje Čtvrták. Chodí do devítky, ale už tam dvakrát nebo třikrát propadl. Jeho otec je pradhán našeho basti a člen Hindú Samádže, té ukřičené politické strany, která nenávidí muslimy. Pradhána už skoro nevidáme, protože si koupil hi-fi byt a schází se jenom s hi-fi lidmi. Nevím, jestli je to pravda, nebo jen něco, co máma říká, když z kohoutku v basti neteče voda celé dny a všichni musejí přispívat na cisternu.

Čtvrták teď stojí u brány a řídí pohyb front jako dopravní policista na rušné ulici. Natáhne do vzduchu dlouhou pravici s dlaní otočenou ven, čímž naší frontě dává znamení STŮJ. Okamžitě poslechnu a všichni ostatní taky.

V naší škole vede Čtvrták gang, který mlátí učitele a pronajímá falešné rodiče studentům, co se dostali do

maléru, takže ředitel chce, aby za ním přišli máma a táta. Čtvrták nepracuje zadarmo a nevím, kolik dětí má peníze na to, aby si koupily tátu nebo mámu. Faiz dělá spoustu různých práciček, většinu výdělků dává svojí ammí a něco málo si nechává stranou, aby si mohl kupovat svoje oblíbená mýdla Fialový lotos a Smetanový luxus nebo lahvičky šamponu Oslnivý hedvábne černý lesk. Faiz říká, že máma nebo táta stojí víc než deset mýdel a šamponů.

Pár kluků frontu zdržuje, protože se se Čtvrtákem vykecávají. Vždycky mu vyprávějí, jak jednou pokřikovali na učitele nebo policajta, aby dali najevo, že jsou taky pořádní tvrdáci. Ale Čtvrtákovi se nikdo nevyrovná, protože

- zaprvé se každý den stavuje v théce na Bhút Bázáru, kde vypije čtvrt pegu dárů, proto se mu taky říká Čtvrták. Oči má věčně červené a opuchlé a táhne z něj kořalka;
- zadruhé nikdy nenesí školní uniformu;
- zatřetí se obléká jen do černého: černá košile, kalhoty a černá šála přes ramena, když je mu zima;
- začtvrté každé ráno hned po shromáždění ředitel Čtvrtáka vyhodí ze školy, protože nemá uniformu. Učitelé vyhrožují, že ho vyškrtnou ze seznamu, protože má nulovou docházku, ale zatím to ještě neudělali.

Místo školy se Čtvrták toulá po Bhút Bázáru až do polední pauzy. Pak si to nakráčí zpátky do školy a postává pod nímovým stromem na hřišti v hloučku studentů, kteří se chtějí přidat k jeho gangu nebo si najmout členy toho gangu, a pitomých starších holek, které jedna na druhou míří prsty jako pistolemi a říkají si Revolverové